

Изкореняване на бедността в контекста на устойчиво развитие

Изкореняването на бедността в световен мащаб е една от осемте Цели на хилядолетието, прогласени от Организацията на обединените нации. Приетата от ООН Декларация на хилядолетието набелязва Целите на хилядолетието за развитие – осем конкретни цели, които задължават страните да положат допълнителни усилия за борба с неравностойно разпределените доходи, световния глад, неравенството между мъжете и жените, замърсяването на околната среда, липсата на образование, здравеопазване и чиста вода. Така формулираните насоки се отнасят за периода до 2015 г., като в момента се разработва концепцията за новия Дневен ред за развитие на света след 2015 г., която ще наследи Целите на хилядолетието за развитие.

Преодоляването на крайната бедност е една амбициозна задача, чието изпълнение изисква ефективно партньорство между публичната власт, гражданското общество и частния сектор. Крайната бедност се определя като състояние, характеризиращо се с лишаване от основни човешки потребности – например недостиг на храна, чиста питейна вода, лекарска помощ, липса на дом, образование и информация. То е обусловено не само от доходите, но и от достъпа до услуги. Затова справянето с бедността не изисква просто осигуряване на средства и материални блага, а действия в различни сфери на обществото. Този проблем е обсъждан на множество международни форуми, сред които е и Конференцията на ООН за устойчиво развитие „Рио + 20“. Нейният заключителен документ „Бъдещето, което искаме“ определя „изкореняването на бедността като най-голямото предизвикателство, пред което светът е изправен“. Постигането на тази цел се явява „необходимо условие за устойчиво развитие“. Това означава, че усилията за изкореняване на крайната бедност трябва да са съчетани с устойчиво развитие. Нужно е да се направи повече за справяне с проблеми като изменението на климата, оскъдните ресурси, нанасяните на околната среда щети и социалното неравенство. Устойчивото развитие е развитие с устойчиви във времето темпове, насочено към съхраняване на природните ресурси и дадености и за идните поколения. То обединява два основни стремежа на обществото : постигане на икономически растеж, както и опазване и подобряване на околната среда.

На тази плоскост се поставя въпросът за посрещане на нуждите на настоящето, без да се излага на риск възможността бъдещите поколения да задоволяват своите потребности. Това е една всеобхватна тема и по тази причина ще насоча вниманието Ви само към някои нейни аспекти.

Според статистическите данни на Евростат близо половината от българите стоят пред опасността да мизерстват и да изпаднат в социална изолация. Безспорно наличието на икономически растеж способства за преодоляване на бедността. Една от предпоставките за подем на икономиката е създаване на заетост за възможно най-голяма част от населението. За осъществяването на тази цел би спомогнало взаимодействието между държавата и бизнеса. За стимулирането на производството и увеличаване на доходите безспорно ще допринесе едно „публично-частно партньорство“ между държавата и частния сектор. Държавата трябва да положи усилия за подпомагане на стопанството. Този резултат може да бъде осъществен посредством въвеждане на данъчни облекчения, предоставяне на безвъзмездни помощи, безлихвени или нисколихвени заеми, разсрочване, отсрочване и дори амнистиране на задължения. За реализирането на тези цели е необходимо да се вземат мерки за облекчаване на процедурите по предоставяне на административни услуги.

С предимство при разпределяне на субсидии трябва да се ползват тези, които осъществяват дейности, насочени към опазване на околната среда и водите, биоразнообразието, почвените ресурси. Така ще бъде постигната основната идея на устойчивото развитие – всяко поколение да решава своите проблеми, без да натоварва следващите поколения с тях. Но бизнесът може да допринесе за реализацията на тази концепция само ако държавата създаде благоприятни условия. Затова е нужно създаването на законодателна уредба, която да регламентира усвояването на средствата, предвидени за насърчаване на устойчивото развитие. Подробно трябва да бъдат описани механизмите за кандидатстване, за да се създаде прозрачност и яснота и да се елиминират корупционните практики. От своя страна подпомогнатите предприятия трябва да представят доклади относно използването на средствата и приноса им за всеобщото благо. Наложително е държавният апарат да контролира тази дейност, за да не се стигне до накърняване на доверието на гражданите в институциите.

Изкореняването на бедността безспорно минава през напредъка на земеделието и подпомагането на дребните фермери. Съживяването на този отрасъл ще изиграе съществена роля за изхранването на населението и благополучието на селските региони. Така ще се създаде заетост за по-широк кръг от хора и едновременно с това ще се произвеждат безопасни храни на достъпни цени. Държавата трябва да предприеме нужните мерки за реализацията на тази продукция, като посредници за създаването на ефективно партньорство между едрия бизнес и земеделските стопани. Достигането на тези цели не трябва да поставя в опасност екологичното равновесие. Запазването на почвеното плодородие, на природните условия и дадености е основна задача на всеки тип земеделие, особено на биологичното. Биоземеделието представлява система на производство, която изключва или избягва употребата на изкуствени съединения – изкуствени торове, пестициди. Усъвършенстването на този сектор ще допринесе за съхраняването на природните ресурси.

Но опазването на околната среда може да бъде застрашено от климатичните промени, изсичането на горите, замърсяването на водите, намаляването на биоразнообразието. Устойчивото управление на горите ще има голяма заслуга за изкореняването на бедността и постигането на устойчиво развитие. Множеството продукти и услуги, които горите осигуряват, създават възможност да се преодолеят някои от препятствията пред устойчивото развитие. Изключително важна е ролята на биоразнообразието за поддържането на екосистемите, защото те стоят в основата на устойчивото развитие и благополучието на човечеството. Ето защо е наложително да се разработи национална стратегия за защита на горските територии, водите, биоразнообразието, почвеното плодородие. Всичко това ще доведе както до опазване на природата, така и до създаване на временна заетост за част от населението. Широк кръг от хора могат да бъдат ангажирани в залесяването и защитата на горските територии срещу ерозия и порои. Финансирането на тези дейности трябва да се осигури едновременно от държавата и бизнеса.

Важна заслуга за икономическия растеж в световен мащаб има минната индустрия. Тя се явява катализатор за икономическото развитие и изкореняването на бедността. Но едновременно с това оказва и негативно въздействие върху околната среда и обществото. Затова е необходимо упражняването на строг контрол от страна на държавата върху минния сектор. Трябва да се подобрят съществуващите механизми, за да се избегне изтичането на незаконни финансови потоци. Подземните богатства са изключителна държавна собственост. Експлоатацията им се осъществява посредством предоставянето им на концесия за добив. Необходими са спешни промени в концесионното законодателство, които да гарантират спазването на принципите на прозрачност и публичност при

провеждането на процедурите за предоставяне на концесии. Всеки участник в процедурата трябва да представи пред комисията проект относно мерките, които ще предприеме за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и за съхраняване на природните ресурси. От особена важност е създаването на гаранции за опазването на околната среда и съществуването на екосистемите.

Горепосочените цели могат да бъдат постигнати единствено чрез качествено образование. То е ключов фактор за предотвратяване на безработицата и осигуряване на доходи за населението. Успешното сътрудничество между бизнеса и висшите училища е от изключителна важност за реализацията на младите хора. Но вниманието на институциите трябва да бъде насочено и към децата, които рано отпадат от училище. Липсата на образование значително затруднява намирането на работа. Би могло да се помисли върху създаването на паралелки с практическа насоченост, така че за две-три години тези ученици да придобият професионална квалификация. Една такава мярка ще съдейства за създаване на заетост и за намаляване на бедността сред населението.

Приемането на нови закони в областта на устойчивото развитие трябва да бъде последвано и от предприемането на действия за тяхното изпълнение. За да достигне предоставената подкрепа до най-уязвимите слоеве на обществото, е нужно провеждането на мащабна информационна кампания. Медията ще способстват за разпространението на информацията относно възможностите за реализация и условията за кандидатстване. В тази насока биха могли да работят и множество неправителствени организации. Те ще спомогнат за повишаване осведомеността на гражданите. Но най-близо до хората са общините. Общинската администрация би могла да насочи усилията си към подпомагане и създаване на заетост за най-нуждаещите се. Всичко това ще допринесе за намаляване на равнището на бедност.

Изкореняването на бедността се явява необходима предпоставка за устойчиво развитие. Но съхраняването на природните ресурси за бъдещите поколения не може да бъде осъществено единствено от държавата. Наложително е в тази инициатива да се включи цялото гражданско общество. Всеки един член на обществото трябва да осигури задоволяването на собствените си потребности, като едновременно с това поеме и отговорността за опазване на околната среда. Необходимо е да се достигне до икономическо и социално развитие по начин, който да сведе до минимум онези дейности, чиито разходи са за сметка на бъдещите поколения, а когато тези разходи са неизбежни – да се предвиди компенсация за тях. Всеки човек трябва да постави бъдещето на планетата пред своите собствени потребности.

Устойчивото развитие може да бъде дефинирано като добър живот за всички хора в хармония с природата. За постигането на тази цел е необходимо обединяването на усилията на всички хора по света. Организацията на обединените нации ще продължи да работи в тази насока и за в бъдеще. Само по този начин ще успеем да опазим планетата Земя за тези, които ще дойдат след нас.

Най-важните според мен шест приоритета са :

Опазване на горите, реките и океаните

По-добро здравеопазване

Добро образование

По-добри възможности за работа
Защита срещу престъпността и насилието
Честно и отговорно правителство.

Изготвил : Радина Хаджикирева,
Магистър по право,
СУ „ Св. Климент Охридски”